

SENSURVEILEDNING

Emnekode og navn: PSY 1016	Semester / År / Eksamenstype: Høst 2019/ skriftlig digital eksamen
Oppgave: Oppgave 1: : Gjør rede for Grays teori om sensitivitet til belønning og straff og hvordan denne kan sees i sammenheng med Eysencks personlighetsteori. Oppgave 2: Gjør kort rede for leksikalske tilnærmingen for å identifisere de viktigste personlighetstrekkene Oppgave 3: Velg en av personlighet-sykdom modellene, og diskuter hvordan personlighet kan relateres til helse og/eller sykdom ut fra den modellen du velger. Bruk gjerne eksempler. Oppgave 4: Oppsummer essensen i det sosiale og kulturelle perspektivet på personlighet Oppgave 5: Gjør rede for genotype-miljø korrelasjon (genotype-environment correlation). Oppgave 6: Gjør rede for Rogers personlighetsteori	
Relevant pensumlitteratur: Larson og Buss (2017) Personality Psychology	
Eksamenskrav: Oppgave 1: Jeff Gray lagde en teori om belønningssensitivitet basert på to hypotetiske hjernesystemer. Han kalte disse BAS og BIS. BAS står for Behavioral Approach System og responderer på belønning. Her ønsker man å øke belønningen. Mens BIS står for Behavioral Inhibition System og responderer på straff. Dette systemet er ansvarlig for angst. Etter Grays sin teori vil individer respondere ulikt på læring etter hvilket system man skårer høyt og lavt på. Eysenck benyttet seg av Grays sin teori i sin egen biologiske trekkteori, da spesielt relatert til Ekstraversjon (E). Eysencks personlighetstaksonomi bestod av 3 supertrekk 1.) Ekstraversjon 2.) Nevrotisme og 3.) Psykotisme. For han var det viktig at trekkene viste arvbarehet og et fysiologisk grunnlag. Eysenck utviklet teorien om ARAS – Ascending Reticular Activation System). Dette var et system i hjernestammen som regulerte graden av opphisselse/våkenhet. Ekstroverte ønsker å øke graden av våkenhet, mens introverte vil senke graden av våkenhet. Knyttet dette opp til Hebb's teori om optimal våkenhet. Hos introverte er de sensoriske portene mer åpne, mens hos introverte er de mer lukket av. Hebb tenkte seg at alle prøvde å oppnå et optimalt nivå av våkenhet. Gjennom å redusere eller øke stimuli. Introverte og ekstroverte er like på baseline arousal, men forskjellen viser seg i stimuli responsen. Introverte reagerer kraftigere på stimuli, og er i så måte mer opphissbare enn ekstroverte. Eysenck fant sitt fysiologisk grunnlag for E i ARAS som kan knyttes opp mot Grays BIS og BAS. Oppgave 2: Den leksikalske tilnærmingen er i pensum en av tre tilnærminger for å identifisere de viktigste trekkene. De to andre er statistisk og teoretisk tilnærming. Å finne de viktigste trekkene er sentralt innenfor den disposisjonelle tilnærmingen til personlighet, og den leksikalske tilnærmingen går ut på at man studerer språket får å identifisere hva som er de viktigste trekkene. Dette kan gjøres gjennom å studere ordbøker, slik Allport og Oddbert (1936) gjorde, hvor de fant 17.953 personlighetsbeskrivende ord. I den leksikalske tilnærmingen vektlegger synonymfrekvens, altså hvor mange forskjellige ord det finnes av samme trekk, og at det skal være tverrkulturell universalitet, altså ikke være begrenset til kun en gruppe, et land, osv.. Den leksikalske tilnærmingen var sentral for utviklingen av femfaktormodellen/big five (Norman; Goldberg og Costa & McCra), kombinert med statistisk tilnærming (Catell).	

Oppgave 3: Se oversikt over modellene i Larson og Buss side 553.

Oppgave 4: Dette er en ganske åpen oppgave. Studentene bør komme inn på: Personlighet er ikke kun noe som ligger i hodet, nervesystemet eller i gener hos individet – Personlighet påvirker eller blir påvirket av betydningsfulle andre i våre liv – Sosiale og kulturelle forskjeller påvirker personlighetsdannelsen og hvordan personligheten uttrykkes – Perspektivet er også opptatt av personlighet og kjønnsforskjeller, kjønnsstereotyper, sosial rolleteori/hormonelle teorier/evolusjonspsykologi.

Oppgave 5: G-E-C omhandler ulike måter miljøet påvirker det genetiske uttrykket. Geners interaksjon med miljøet skjer gjennom Passiv G-E-C, hvor f.eks. foreldre gir både gener og miljø til barna. Reaktiv G-E-C skjer ved ulik respons til ulik genotype, og aktiv G-E-C oppstår når noen med en gitt genotype aktivt oppsøker og skaper sitt miljø (velger ekstrem sport). G-E-C kan være positive og negative (hemme og fasilitere).

Oppgave 6: Rogers hadde et Fenomenologisk utgangspunkt. Opptatt av: Selvaktualisering– vekst Aktualiseringstendensen manifesterer seg i enhver organisme; potensialet for sunn og positiv vekst gitt optimalt miljø . Denne tendensen til vekst kalles selvaktualisering når den anvendes på personligheten (selvet det unike ved mennesket...). Selvaktualisering finner sted når personen beveger seg i retning av større autonomi/ selvregulering, ekthet/ kongruens/ integrasjon og åpenhet (for følelser og egen erfaring) □ Personen som er selvaktualiserte er en fullt ut fungerende person –dvs. realiserer sitt potensiale ("fully functioning person"). Også opptatt av Ubetinget positiv anerkjennelse og terapirelasjonen

Minstekrav for å bestå eksamen:

Alle oppgavene skal besvares, men en ubesvart oppgave gir ikke automatisk stryk. Det er totalvurderingen av besvarelsen som er avgjørende, og meget gode besvarelser på noen av oppgavene kan trekke opp.

Det er naturlig, gitt oppgavene, at studentene bruker mer tid/plass på å besvare noen av oppgavene enn andre. Men alle oppgavene teller like mye.

Faglærer / oppgavegiver:

Navn: Ingvild Saksvik-Lehouillier

Sted / dato: